

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Олена Похілько,

к. пед. н., викладач кафедри мовної підготовки

іноземних громадян Сумського державного університету

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ-ІНОЗЕМЦЯМИ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Актуальність теми дослідження. Інтенсифікація інформаційних процесів вимагає розробки нової моделі освіти, здатної забезпечити безперервний розвиток особистості, прагнення до професійності та самовдосконалення. Практична реалізація й ефективне використання інноваційних технологій у медичних ЗВО сприяють підвищенню вимог щодо гуманістичної та професійної спрямованості. Одним із перспективних напрямів розвитку сучасної освіти вважається змішане навчання.

Мета розвідки: розглянути перспективи застосування змішаного навчання як однієї з найпопулярніших освітніх технологій сьогодення та продемонструвати його впровадження у процес навчання української та російської мови студентів-іноземців медичного профілю.

Завдання дослідження: проаналізувати сучасні дослідження з цієї проблеми; з'ясувати сутність змішаного навчання, його зв'язок із дистанційним навчанням і традиційним класичним; на прикладі моделі «перевернутий клас» продемонструвати можливості змішаного навчання при вивченні конкретної теми студентами-іноземцями медичного профіля.

Джерела. Упродовж останнього десятиріччя з'явилася низка праць, присвячених дослідженню різних аспектів змішаного навчання. Це розвідки Н. Е. Доронкіної, Т. І. Краснової, В. М. Кухаренко, Г. М. Лани, К. А. Лісецького, А. В. Логінової, О. М. Підмазіної, О. В. Рибалко, Н. В. Саєнко, А. М. Семисюк, Н. Г. Сиротенко та ін., у яких висвітлюються основні риси змішаного навчання, його особливості та принципи. Зокрема, у праці сумських науковців

В. Ю. Гарбузової та О. А. Обухової йдеться про перспективи використання змішаного навчання саме у підготовці студентів-медиків; у праці Н. Є. Доронкіної – про особливості згаданої технології у викладанні мови, яка є нерідною для студентів цього профілю; цікавою з точки зору розширення інформації про реалізацію методів змішаного навчання у світі є стаття Н. О. Симоненко, у якій розглядається застосування цієї новації у вищих медичних закладах США.

Основні результати дослідження. Статус сучасного викладача ЗВО у цілому та медичного профілю зокрема передбачає якісне та швидке орієнтування у формах і засобах передачі інформації. Тому в сучасній педагогічній і методичній науці активно розглядаються перспективи застосування мультимедійних технологій у навчально-освітній діяльності для розширення можливостей опанування професійними знаннями та стимулювання пізнавальної активності студентів-медиків.

Змішане навчання (англ. «Blended Learning») – це поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи тощо. Таке визначення з окремими модифікаціями ми знайдемо майже в усіх його дослідників [1; 2; 3; 5]. Змішане навчання виявилось однією з найпопулярніших технологій сьогодення, тому що дозволяє скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційного класу.

Як правило, змішане навчання проходить у три етапи: самостійне вивчення матеріалу, аудиторне інтерактивне заняття і продовження інтерактивного навчання та підтримки на робочому місці. Така своєрідна технологія не може з'явитися сама по собі. Необхідні додаткові зусилля як з боку викладачів, так і студентів. Ці моделі дають новий імпульс розвитку освіти, вони більш ефективні, доступні, індивідуалізовані і з часом превалюватимуть над традиційними методами. Такої точки зору дотримуються більшість дослідників [1; 2; 4].

Таким чином, основне призначення змішаного навчання – скоротити час

при вивченні того чи іншого предмета; покращити або полегшити процес навчання. Головними інструментами змішаного навчання є інформаційні технології: комп'ютер і його помічники – планшет, смартфон, телефон, а також інтернет.

Однією з проблем сучасної медичної освіти є необхідність удосконалення системи професійної підготовки майбутніх фахівців. Важливе місце у вирішенні цього питання посідає змішане навчання [6; 7]. Робота зі студентами на кафедрі мовної підготовки іноземних громадян СумДУ включає сучасні методики та технології, які зумовили створення дидактичної системи, суть якої полягає в розвитку комунікативної компетентності у міжкультурному, академічному професійному мовленні, а саме: практичних навичок читання, аудіювання, монологічного та діалогічного мовлення, письма шляхом набуття та застосування за підтримки комп'ютерного забезпечення; розмаїття дидактичних методів структури занять, які передбачають різноманітні проекти, використання аудіо-, відеопрограм, анімації тощо.

Як відомо, методика викладання української мови та російської для їх носіїв відрізняється від методики викладання для іноземних громадян.

Сучасна наука пропонує безліч видів моделей змішаного навчання. Звернемося до однієї з них. **Перевернутий клас** – модель змішаного навчання, що складається з двох частин: інтерактивного, групового навчання в аудиторії під керівництвом викладача і прямого – за допомогою комп'ютерних технологій поза класом.

На прикладі однієї з тем, користуючись матеріалом посібника «Я буду лікарем» для студентів-іноземців 2-го курсу медичного інституту, продемонструємо деякі. Треба зазначити, що матеріал посібника досить складний і викликає багато проблем у студентів, що пов'язано з вимовою та розумінням певного слова, поняття, явища. Навіть у старанних студентів важко опанувати окремими темами. Використання елементів змішаного навчання має допомогти їм.

Тема: Будова тіла людини. **Модель:** Перевернутий клас.

Суть цієї моделі полягає в тому, що студенти до заняття самостійно розглядають тему, тобто викладач попередньо на обраній інтернет-платформі або на своєму сайті розміщує необхідний матеріал по темі (тексти) для ознайомлення та завдання, які потребують виконання. Також студентам пропонуються запитання для самоконтролю, що мають на меті перевірку рівня розуміння та засвоєння конкретної частини матеріалу. Такими, наприклад, можуть бути запитання: «Зазначте, які з частин тіла людини належать до будови голови людини», «Назвіть, які частини тіла людини належать до парних». А вже під час заняття відбувається розбір того чи іншого запитання, що потребує додаткового пояснення. Ця тема має багато нової та складної медичної лексики. Тому, зазвичай, її вивчення займає не одне заняття.

Студентам пропонується переглянути презентацію й ознайомитися з необхідною лексикою, наприклад: «передпліччя», «ліктьовий суглоб», «вказівний палець», «безіменний палець», «мізинець». Завдяки малюнкам і вказівкам іноземним студентам нема потреби звертатися до електронних перекладачів, що також вимагає багато часу, а викладачу залишається пояснити найбільш складні поняття.

Студентам за допомогою комп'ютерів і навушників пропонується прослухати аудіоматеріал за цією ж темою. Викладачу не треба гаяти час на вимовляння кожного слова. Його робота виглядатиме як опрацювання найбільш складної лексики. Як домашнє додаткове завдання студенти повинні будуть ще раз прослухати аудіоматеріал і переглянути презентацію. Для перевірки знань, яких набули студенти під час вивчення цієї теми, доцільно використати тести, заздалегідь розміщені викладачем на його сайті.

Отже, на таких заняттях була поєднано текстову, графічну, відеоінформацію, анімацію, що, як підтверджує досвід, дає можливість істотно поліпшити засвоєння навчального матеріалу. Наразі у СумДУ змішане навчання впроваджується під час засвоєння певних курсів у процесі української та російської мови студентами-іноземцями.

Висновки дослідження. Змішане навчання у ЗВО медичного профілю

дозволяє як викладачу, так і студенту самостійно розв'язувати практичні й організаційні завдання, розвиває спостережливість, уміння виділяти головне, визначати мету та завдання роботи, діяти в різних умовах, швидко і гнучко реагувати на них, що необхідно для майбутніх лікарів. Технологія «перевернутого класу» є найвідомішою моделлю змішаного навчання, яка сприяє підвищенню рівня засвоєння матеріалу, що вивчається, та якості освіти.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів обраної проблеми. Подальшого наукового висвітлення потребує велике коло питань щодо застосування технології змішаного навчання, зокрема, вибір форм і методів організації самостійної роботи у ЗВО медичного профілю.

Список використаних джерел:

1. Доронкіна Н. Є. Особливості технології змішаного навчання у викладанні іноземної мови. – URL : http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/doronkina_osoblivosti.pdf
2. Краснова Т. И. Смешанное обучение: опыт, проблемы, перспективы / Т. И. Краснова // В мире научных открытий. – 2014. – № 11. – С. 10–26.
3. Кухаренко В. М. Системний підхід до змішаного навчання / В. М. Кухаренко // Information Technologies in Education. – 2015. – № 24.
4. Лісецький К. А. Модель змішаного навчання в системі вищої освіти. – URL : http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lisetskyi_model.pdf
5. Логинова А. В. Смешанное обучение: преимущества, ограничения и опасения / А. В. Логинова // Молодой ученый. – 2015. – № 7. – С. 809–811.
6. Augustin M. How to learn effectively in medical school: test yourself, learn actively, and repeat in intervals / M. Augustin // Yale J. Biol. Med. – 2014. – Vol. 87 (2). – P. 207–212.
7. Rowe M. The role of blended learning in the clinical education of healthcare students: a systematic review / M. Rowe, J. Frantz, V. Bozalek // Med. Teach. – 2012. – Vol. 34 (4). – P. 216–221.